

SIRen - Sustainable Integrated Renovation -en stark forskningsmiljö

Kristina Mjörnell

SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut

LTH, Byggnadsfysik

Koordinator för SIRen

SIRen
Sustainable Integrated Renovation

Vad är en stark forskningsmiljö?

Enligt Formas:

- Miljön ska bestå av forskare som samverkar med andra relevanta aktörer, nationellt och internationellt och i nära samverkan med planerings-, bygg- och bostadssektorn.
- Ska behandla frågeställningar som främjar och kritiskt studerar samhällsbyggandets utmaningar ur ett socialt, ekonomiskt och ekologiskt perspektiv.
- Forskningen ska vara ämnesövergripande, djärv och nydanande.

Vilka forskare deltar?

Kristina Mjörnell
SP/LTH

Paula Femenías
Chalmers

Jan-Olof Dalenbäck
Chalmers

Hans Lind
KTH

Thomas Olofsson
LTU

Petter Wallentén
LTH

Jenny Stenberg
Chalmers

Stefan Olander
LTH

Katarina Malaga
CBI

Dennis Johansson
LTH

Ivo Martinac
KTH

Vilka samfinansiärer och samarbetspartners deltar?

ARCHIDEA
arkitektur inifrån och ut

BENGT DAHLGREN

Boverket

BYGG HERR ARNA

 ENERGIKONTORET SKÅNE

 Forskningsrådet Formas
Formas främjar framstående forskning för hållbar utveckling

 Framtiden
Vi bygger det hållbara samhället för Framtiden

förbo

GÖTEBORGS STADSMUSEUM

 Hyresgästföreningen

Imtech

Malmö stad

MIKLO

NCC

PEAB

 rotpartner
Skapar värden i fastigheter

SBUF

SKANSKA

SOFIA MEURK
~OMREDNING® MED OMTANKE~

STAMFAST
KONSULTBYRÅ

sto

Stockholmshem

SWECO
Sustainable engineering and design

Swegon

VKAB
Växjö Kommunföretag AB

VVS Företagen

white

WSP

 VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN VÄSTARVET

SIRen
Sustainable Integrated Renovation

Fem forskningsområden

Fem arbetspaket

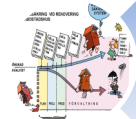
WP1 Upprätta en kunskapsbas

WP2 Analysera tidigare och pågående renoveringsprojekt

WP3 Innovation, demonstration, Living Labs – aktionsforskning

WP4 Utveckla modeller, metoder och verktyg för hållbar renovering

WP5 Kommunikation, dialog och spridning av resultat

Vad kan vi lära från tidigare forskning kring renovering?

Paula Femenías, Chalmers Arkitektur

- Sammanställning av tidigare forskning kring effekter av renovering i flerbostadsbeståndet
- Dagens frågeställningar liknar de man haft i tidigare perioder med stora omvandlingar
- Ofta har man gjort större insatser än vad som varit tekniskt och socialt motiverat
- Vikten av sammanhållna helhetsbedömningar

Ekonomiska aspekter på renoveringar av bostäder

Hans Lind, KTH

- Att klargöra skillnaden mellan olika typer av ekonomiska bedömningar

Ger hyreslagen rätt incitament för renovering?

Hans Lind, KTH

- **Tes:** Dagens regler ger för lite betalt för vanligt underhåll och för mycket betalt för standardhöjningar
- **Förslag:** Hyreshöjning ska i högre grad spegla betalningsvilja

Kvalitetssäkrad data från tidigare renoveringar

- Samla, utvärdera, strukturera kvalitetssäkrad information från genomförda renoveringsprojekt
- Enkät skickad till nyckelpersoner hos fastighetsägare

Analysera tidigare och pågående renoveringsprojekt

Analysera ombyggnaden och renovering av SWECOs huvudkontor map:

- Samarbetsformer från tidiga skeden mellan arkitekt och ingenjör
- Hur väl stämmer uppmätt prestanda med projekterad?
- Hur väl har man lyckats integrera miljöanpassad teknik?

Innovation, demonstration, Living Labs – aktionsforskning

- Utvärdera ny teknik och nya modeller för finansiering, dialog, management
- Demonstrationsprojekt ihop med företagen
- Initiera och utvärdera minst ett ”Living Lab” projekt i framkant
- Studera innovation och lärande i demoprojekt

Living lab Hammarkullen

Den generella fråga vi ska söka svar på är:

Hur kan hållbar
förvaltning påverka
framtida
renoveringsbehov?

Living lab Hammarkullen

SIRen:

- Användarna är *medskapande* i kunskapsproduktionen
- Möta hyresgästerna som *grupp*
- *Utveckla modell för hållbar förvaltning och renovering*

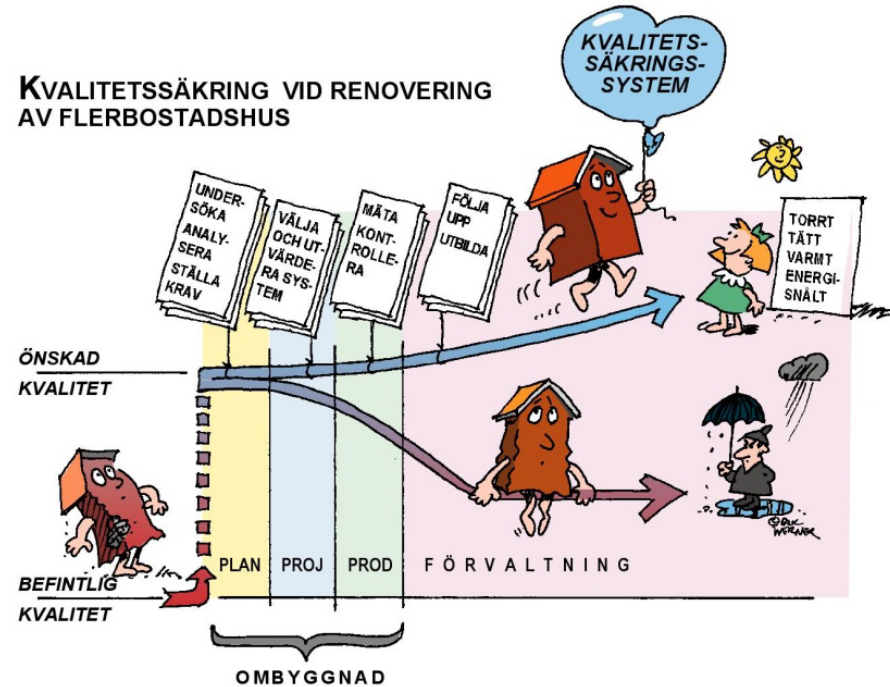
”det får inte bli dyrare att bo i Hammarkullen...”

Utveckla modeller, metoder och verktyg för hållbar renovering

- Optimala renoveringslösningar
- Stöd i renoveringsprocessen
- Dialog och samverkan

KVALITETSSÄKRING VID RENOVERING AV FLERBOSTADSHUS

Metodologi för en hållbar renoveringsprocess

Aktivitet
Beslut/Dok.
Metod/Mall/Exempel

Aktör	Förvaltning	B	D	Program						Projektering						Bygg	B	Överlämn.	Utvärd.mät.	D	Återkoppl
				Förstudie Underlag	B	D	Utred.	B	D	System proj.	B	D	Detalj proj.	B	D						
Fastighetsägare, Bostadsrättsförening	Policy, Riskbedömning, Planer, Ekonomisk, Social, Miljö	Start		Målformulering	Scen.1		MKA	Scen.2		Information	Projekt	Bygglov	Uppföljning	Genomför	Bygganmäl	Infomöte till brukare	Slutbesikt.			2 års kontr.	
				Upphandling											Social						
Brukare Hyresgäst, Bostadsrätt	Input			Input			Input			input			Input								
Myndighet																					Samhällets datainsaml.
A: Kulturhistoria Socialt Arkitekтуella kvaliteer Tillgänglighet				Inventering			Analys			A ritning											
K: Konstruktion Energi VVS Ekonomi Miljö Fukt/Brand/Akustik				Inventering			Analys			Bygglövs-handlingar						Uppföljning					
Enterpenör							input									Egen kontroll					
Leverantör							input									Egen kokontroll					
Förvaltare	Löpande Information till ägare.																	Utbild. Injuster. system	Energi Boende enkät		

Metoder för att kombinera underhålls- och energieffektiviseringsåtgärder för bättre totalekonomi

Forskningsprojekt till licentiatexamen, Installationsteknik, CHALMERS

- Doktorand Adam S. Farahani – Handl. J-O Dalenbäck; H. Wallbaum
- Samarbete med Framtiden – Finansiering Energimyndigheten

Behandlar möjligheterna att kombinera underhålls- och energieffektiviseringsåtgärder för bättre totalekonomi

- Tänkt bygga på fastighetsbolagens underhållsplaner
- Tidsperioder 2, 5, 15, 30 år ? Status ?
- Komponentavskrivning !? Energideklarationer !?
- Metodutveckling !?

Metoder för att värdera social hållbarhet vid renovering

Sammanhållen stad

Samspel och möten

Fungerande vardagsliv

Identitet och upplevelse

Hälsa och gröna stadsmiljöer

Trygghet och öppenhet

Metoder för att gjuta en 25 mm tjock textilarmerad betongskiva

Kommunikation, dialog och spridning av resultat

- Hemsida
- Utbildning "Bygga Om dialog"
- Doktorandkurser
- Publikationer
- Seminarier

Tack!

